

Franka Devátá

Houkám
a co nevidím

motto

Koukám a co nevidím

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Ivanka Devátá
Koukám a co nevidím – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Franka Devátá

*Houkám
a co nevidím*

Praha 2018

KRUŽÍTKO

Byla jsem ještě docela malá, když jsem nahlédla, že ušlechtilé fráze hovořící o penězích jako o vcelku nízké životní hodnotě se tragicky rozcházejí s praxí. Zejména věty *Peníze nejsou všechno, hlavní je zdraví* a *Některé věci za peníze nekoupíš* otřásly mou vírou v hlásané pravdy v okamžiku, kdy jsem ztratila kružítko. Tehdy jsem přišla na to, že penězi může pohrdat hlavně ten, kdo je má. Protože jsou v životě chvíle, kdy peníze mohou člověku pomoci z bryndy, a je velice smutné, když takový potřebný jedinec shledá, že právě pomáhají někomu jinému a jeho nechaly na holičkách.

Nuže, ztratila jsem kružítko. Bála jsem se doma přiznat, protože zmíněný předmět mi byl zakoupen teprve nedávno, a tak jsem si k vypracování domácího úkolu půjčila kružítko od Šinkorové. Snad jsem byla v té době obdařena mimořádnou vlohou ztrácet kružítko v jakémkoli množství, poněvadž jsem vzápětí pohřešila i toto. Šinkorová byla nepříjemně doštěrná a vymáhala vrácení školní pomůcky, jako by v životě neslyšela, že majetek štěstí nepři-

náší. Ze dne na den jsem se dostala do vážných existenčních starostí.

Chlácholila jsem svou věřitelku výmluvami „Jsem to ale Kuba, nechala jsem je ležet na botníku“ nebo „Dnes to nešlo, tatínek vedle něj zrovna usnul“, a když mi vlezlá spolužačka vnucovala doprovod ze školy domů, zmínila jsem se o tetě, která si k nám přijela vyléčit skvrnitý tyfus.

Nové kružítko stálo čtyřicet korun, a já smutně přemítala, že momentálně platí spíše *Zdraví není všechno, hlavní jsou peníze*, míníc, že projednou by nebylo tak špatné mít angínu a dvě dvacetikoruny místo jedné. Vyráběla jsem tedy kružnice pomocí obkreslovaných mincí a skleniček a chřadla.

Pak jako *deus ex machina* přijel místo tyfem prolezlé tety zdravý strýc a podstrčil mi, jak bylo jeho chvalným zvykem, spásnou dvacku, nemaže tušení, že ji nepoužiji na nákup pamlsků, nýbrž na splacení čestného dluhu, což mě osvobodí od povinnosti prohnat si hlavu kulí.

Tenkrát jsem se přiklonila k názoru, že ke štěstí netřeba mamonu velkého, nýbrž jen tak akorát, aby člověk nemusel šedivět i ve spánku.

A tak dnes nemám ani auto, ani vilu s bazénem, ani dvoupodlažní byt, a moje letovisko zove se chalupa a patří mi z ní jen třetina. Přesto se cítím naprosto šťastná díky tomu, že jsem svoje *akorát* dokázala sladit se svými potřebami. Protože ono to potměšilé *akorát* je velice relativní.

Kdo nenajde, co se financí týče, správnou rovnováhu mezi abstraktními tužbami a reálným *akorátem*, zakysne, zatrpkne a ztrudnomyslní.

Zato já mám pocit, že jsem život přeprala. Kde jsou ty časy, kdy jsem neměla na kružítko? Deset bych si jich mohla koupit, kdyby to muselo být. Ale co bych, prosím vás, dělala s kružítky? Když potřebuju udělat kolečko, obejdu park.

O SKROMNOSTI

Skromnost bývala zdobná vlastnost, která se už nenosí. V dnešní době totiž nepředstavuje okrasu charakteru, nýbrž zátěž. Zcela nepozorovaně se změnila z blyštivého klenotu v trestancův rezavý okov. Vždyť jak byste se chtěli ucházet o zaměstnání spoutáni řetězem skromnosti? Myslíte, že byste uspěli s odpovědí: „Řidičský průkaz mám, ale řidič jsem nevalný. Přejel jsem sousedovi psa, porazil listonoše a zaparkovat mohu jen na liduprázdném náměstí.“

Právě tak je nevhodné zredukovat odpověď na otázku: „Co byste navrhol pro zlepšení práce našeho oddělení?“ na rozpačité koktání: „Jémine, to já bych... kdepak já, vašnosti, od toho jsou tu jiní... Vždyť jsem jen nezaměstnaný průmyslovák!“

Sami vidíte, že takhle by to tedy nešlo. Dnešek si žádá sebedůvěry a неотřesitelné odvahy. Všechny novodobé příručky nás nabádají, abychom nepřiznávali své nedostatky a mezery ve vzdělání. Kdo zná dvacet anglických slov, domluví se. Kdo padesát, mluví, a měl-li někdo prababičku v penzionátu *U Anglických panen*,

jest polovičním Angličanem. Jestliže si v životě nesáhl na počítač, do rána odkryje všechna jeho tajemství. Zajisté, určitě, spolehněte se. Návrh na reorganizaci oddělení je téměř hotov. Dokončení posledních kosmetických úprav zabránila jen častá tenisová utkání s Jirkou a Vaškem. Pardon, s pány Bartoškou a Klausem. Ano, nastoupit může hned, jak se vrátí z poločky z Tater. A finanční požadavky? Ale pánové, o penězích se mezi džentlmeny nemluví. Aspoň o těch malých ne, že? Chachacha!

Jo, takhle se na to musí. Odvážnému štěstí přeje. Na skromného se vykašle. Odložte tudíž skromnost a odějte se pláštěm odvahy vyšíváním drzostí! Je kouzelný a přenesse vás na místa vysněná.

No, jak se mi tenhle fejeton povedl? Že moc ne? Nu, přátelé, vidím, že budeme musít přikročit k přísnějšímu výběru čtenářů. Napište nám svoje kritické připomínky. Tři nejnespokojenější vyhrávají. Kniha jim bude odebrána bez nároku na náhradu.

KDYBY ASPOŇ NĚCO!

Už jindy a jinde jsem se přiznala (ač mě při tom pokaždé hanba fackuje), že neumím pořádně žádnou cizí řeč. Ale vůbec nejmíň jsem pochytila z němčiny. Po válce mi nebylo ani deset a byla jsem odhodlána nepožádat v budoucnu ani o *Wasser*, i kdyby na tom závisel můj život. Od té doby se můj poměr k němčině změnil, ale úroveň znalostí zůstala stejná. Pár desítek vstřebaných slov mi není k ničemu, neboť řazena vedle sebe dávají *keinen* smysl. Mezi jednotlivými výrazy mi jich totiž vždycky tak *sechs sieben* chybí.

A teď si představte, že jsem přistoupila ve vlaku z Plzně do Prahy do kupé se sympatickou starší dvojicí. Muž potvrdil můj odhad účinnou pomocí při umístění mé tašky do zavazadlového prostoru, čímž ve mně vyvolal štěbetavou vděčnost. Džentlmen však omluvně pokrčil rameny a řekl cosi německy. A tu jsem udělala závažnou chybu. Lehkomyšlně jsem přehodila výhybku na *danke schön*. Manželé se rozzářili a po hlavě se vrhli do konverzace. Vyděšeně jsem se zaštitila jedinou větou, kterou umím celou: „Ich spreche nicht Deutsch,“ a snaživě dodala: „Schade.“

Usoudili, že šprechtím uspokojivě, a zaplavili mě dotazy. Ježíšmarjá!!!

Chtěli vědět, zda řeka, podél níž jedeme, je *Moldau*, a když ne, jak se tedy jmenuje, kolik obyvatel má Plzeň, zda je náš bývalý prezident Václav Havel, vzácný člověk, zdrav, jak je daleko z nádraží do centra, jsou-li v sobotu obchody otevřené, protože pán si chce koupit kabát, kde bydlím a proč jsem byla v Plzni.

Neopovažujte se mě zeptat, jak to vím. Protože tady nejde o nějaký banální zázrak, ale o černou magii. Nebo jsme společně vstoupili do nějaké jiné dimenze, v níž je přirozená nonverbální komunikace, tak jak si ji představujeme u neznámých vesmírných civilizací. Jen tak je totiž možné, že jsem byla schopna jim vyjevit (nikoli říci, odpovědět, sdělit), že *Moldau* protéká Prahou, zatímco v Plzni se stékají čtyři řeky – Radbuza, Mže, Úhlava a Úslava – že Václav Havel je zdrav, že jedu od své dvaadevadesátileté maminky, která ještě sama chodí na koncerty a do divadla, ale ne, ne, hihhi, tančit nechodí.

Po půl hodině mi mozek začal doutnat a já se ukryla za křížovky, necitelně předstírajíc, že nevnímám pokusy o pokračování v hovoru. Leč za Berounem se mi manželů zželelo, tak jsem je vyvedla z omylu, že Berounka je kýžená *Moldau*, ukázala jsem jim Karlštejn a poskytla informaci, že jej dal zbudovat císař Karel IV., který tam trávil čas na modlitbách, pročez (šibalsky) – *keine Frau!* Nato mě pán v šibalství předstihl, řka, že

asketický život je u našich panovníků zřejmě tradicí, viz Václav Havel, chachacha! Byl to však jenom žert, jelikož se o paní Dagmar vzápětí vyjádřil s úctou jako o *sehr schöne Dame*.

Od císaře jsme hladce přešli k politice. Já si posteskla, že máme vládní krizi, oni mě utěšili, že je tomu tak všude, neboť politika je špinavá věc a jde v ní hlavně o peníze. No, a pak už se nikdo nemůže divit, že jsme našli univerzální jazyk, který nás zbavil veškerých zábran. Já se dozvěděla, že paní pochází z Děčína a nyní se vrací s manželem z třítýdenního pobytu v Mariánských Lázních, kde je sněhu po kolena. Oni se dozvěděli, že jsem *Schauspielerin*, která píše *die humoristische Bücher*, nad čímž radostně žasli, přiznávající, že z našich spisovatelů znají hlavně Milana Kunderu. V tu chvíli jsem zalitovala, že neovládám němčinu tak bravurně, abych mohla prohodit: „Ach ten! Nu ano, také něco napsal,“ což mě rozveselilo natolik, že jsem se křenila úplně nepřičetně. Manželé živě příkyvovali, domnívajíce se, že pan Kundera je můj nejoblíbenější bratranec. Rozloučili jsme se vřele. Když jsem vystoupila z vlaku, podlamovaly se mi nohy vyčerpáním. A to jsem si původně slibovala poklidnou cestu zasněženou krajinou. S lítostí jsem nahlédla, že jsem své mládí promrhala. Nejenže jsem se nenaučila ty jazyky, které teď jako bych našla, ale nenaučila jsem se s odpuštěním ani držet hubu.

CO SE UČÍ PRODAVAČI

„Můžete mi, prosím, říct, který prostředek je na udržování čistých spár mezi dlaždicemi?“ Mladá prodavačka na mne pohlédla stejně nevěřícně, jako bych se jí zeptala, zda měla na základní škole poměr s třídním učitelem. Zopakovala jsem dotaz ještě šetrněji a okořenila ho špetkou podlézavosti.

„To nevím,“ protáhla neochotně s podtextem Vy máte ale nápady! „Odpusťte, ale přece,“ kokotala jsem zaskočeně, „když tu prodáváte...?“

„Jsem tu první den,“ odbyla mě rázně a odkvapila, patrně za účelem rozvázání pracovního poměru.

No jistě, na výrobcích jsou návody, ale jejich tvůrcem je zřejmě umělec, který píše básně na rýžová zrnka. Silnou lupu jsem neměla, tak jsem odešla s nepořízenou.

Za čas jsem zavítala do veleprodejniny potravin v jiné čtvrti, než bydlím, a neznalá jejich uspořádání zboží jsem marně hledala solamyl. I oslovila jsem lelkujícího mladíka v pracovním plášti. Vyrobil užaslé obloučky obočí a hlesl: „Ale já jsem v zelenině!“ No, tak jsem zase byla v ...

taky zelenině. Nakonec mi pomohla již starší prodavačka mateřského vzhledu, která mě k so-
lamylu d o v e d l a !!!

Po těchto zkušenostech jsem se vážně zamysle-
la. Jak se mladí prodavači kvalifikují pro svoje po-
volání? Odpověď jsem našla při sledování tele-
vizního pořadu. Informoval diváky o právech
zákazníků při reklamaci. Rázem jsem byla v obra-
ze. Prodavači se učí především odbývat dotěrné
klienty. Rozšklebily se vám po měsíci nošení
boty? Pak vězte, že jste si koupili menší, než po-
třebujete, chodili jste v nich po nevhodném povr-
chu, obouvali je neurvale a vůbec, chodili jste
v nich, že jo? Upadla vám násada u nové lopaty?
Určitě jste ji používali jako páčidlo. Vašemu dítěti
se na Štěpána rozpadla trojkolka, kterou mu přie-
nesl Ježíšek? No jó, pane, když máte dítě rabiáta...

Vzpomněla jsem si, jak se mi v krátkém čase
odlepila výstelka drahého pouzdra na brýle,
a zaměstnankyně Optiky vyslovila domněnku,
že jsem exkluzivní futrál uchovávala v horkém
prostředí. No tak jó, občas ho dávám do trouby
zároveň s vepřovým, ale to mi nikdo neřekl, že
to nejde.

Pouzdro mi s reptáním opravili, ale po týdně
zkolabovalo zas. Tak jsem si koupila vteřinové
lepídko, zakutila a vida! Drží to už čtyři roky.

Tudíž si myslím, když už jsem tak šikovná, co
kdybych některým prodejnám nabídla, že jim
opravím zaměstnance? Ale na to bych nebrala le-
pidlo. To by chtělo něco jiného. Možná rákosku.

MUŽI JAKO ARTIKL

Proč ne? Dnes se obchoduje úplně se vším a muži jsou na trhu stále velmi žádané zboží. Širokého sortimentu. Jen si správně vybrat.

Když jsem si kupovala nový telefonní přístroj pro pevnou linku, podotkla jsem, že si nechám poradit. Ochotná prodavačka opáčila: „Záleží na tom, co si od něj slibujete.“ A to je klíčové hledisko i při volbě mužů.

Některá žena hledá džentlmena, jenž by ji provázel do divadel a na rauty a byl důstojným atributem jejího společenského postavení. Jiná jej zavrhne, jelikož má podezření, že džentlmen není šlejšky.

Raději zvolí kutila. Ten se většinou rekrutuje z řad starých dobráků. Aspoň jsem ještě neslyšela žádnou novomanželku švitořit: „Copak Jenda, to je takovej mladej dobrák.“

Kutil má mnoho předností. Vyrábí poličky, opravuje zámky, připojuje domácnost na cizí elektroměr a každou volnou chvíli přivazuje k tyčkám rajčata. Ideální by bylo, kdyby vypadal jako Brad Pitt. Žel, většinou tomu tak není. Jeho montérky nejsou ani po třetím vyprání čisto-

skvoucí a k přitažlivosti mu nepomáhá ani zá-
zračný šampon, jelikož má ve vlasech stále pili-
ny. Kromě toho se zhusta vzpírá kulturním po-
žitkům, řka: „Jéžiš, Jaruš, co tě to popadlo – do
divadla! To se mám v tomhle hicu škrtit v krava-
tě? Rači koukej, jak se nám krásně dělá zéli!“

Romantické ženy zaujme snílek, který reci-
tuje verše, naslouchá tlukotu slavíků a kochá se
hvězdnou oblohou. Šťastným výpěstkem pří-
rody je poeta křížený s kuchyňkou. Velice žá-
doucí muž. Ani u rozkvetlé magnolie nezapo-
mene, že je čas obalit rízky. Tento exemplář je
však nutno včas prověřit po všech stránkách,
neboť s sebou nese riziko, že si bude k Váno-
cům přát květovanou sukni.

Sem tam některá naivní dívka nechá se okouz-
lit uměleckým světem a přilne k bohémovi. Nu,
je jistá množina žen, kterým život bez řádu
a pravidel nevadí, ale mnohem více je takových,
které po boku bohéma chřadnou. Pošetile trvají
na tom, aby manžel nechyběl na oslavě zlaté
svatby rodičů, na synově promoci a snídál
doma. Jenže takto založený muž je nezvládnou-
telný živel, který s oblibou snídává alka-seltzer
v cizích rodinách, nejlépe neúplných. Pokud se
k jeho zálibě ve výstřednostech druží nesporný
talent, může si jeho družka přihřát údy zkřehlé
nezájmem v teplém jasu jeho slávy. Pokud ne –
ach, o tom si ani netroufám psát.

Protipólem bohéma je solida. Nekouří, nepi-
je, ženu svou nebije, nekrade, nelže – jenže! Je

s ním děsná nuda. Někdy se ještě jeho původně chvályhodné povahové rysy chorobně rozbují, takže trvá na večerích rázem sedmé, na hrnečcích kladených do příborníku dnem vzhůru a na pyžamech skládaných přesně tak, jak to dělávala maminka.

Zkrátka a dobře, najít univerzálního muže pro každé použití je nespílitelný sen. I kdyby zprvu působil nadějně. Jako každé zboží totiž, i pánové jsou začasto výrobky se skrytou vadou. Kupodivu, pořád jdou na dračku. Někdy si je ženské i kradou! A co je zvlášť pozoruhodné, ti nejluxusnější jdou na odbyt i s proslou záruční lhůtou.